

Blaast China straks ook de Europese windmolenindustrie omver?

de Volkskrant

28 oktober 2024 maandag

Copyright 2024 DPG Media B.V. All Rights Reserved

de Volkskrant

Section: Ten Eerste; Blz. 13, 14, 15

Length: 1855 words

Byline: BARD VAN DE WEIJER

Highlight: Eerst bliezen goedkope Chinese concurrenten de leidende Europese zonnepanelensector weg. Nu zucht de auto-industrie onder de opkomst van e-auto's uit China. Is de Europese windindustrie de volgende om te worden gedecimeerd? 'We hebben het nu goed voor elkaar. Laten we dat zo houden.'

Body

Het oogt knus, het minihuisje dat onlangs werd onthuld tijdens de Dutch Design Week. Met zijn zithoek, keukentje en openslaande terrasdeuren is dit een volwaardige woning voor de bewoner met een beperkte behoefte aan materieel bezit. Duurzaam is het ook: er liggen zonnepanelen op het dak, een warmtepomp en een zonnestroomboiler zijn er voor de warmte.

Dit huisje van 4 bij 10 meter beleeft in Eindhoven zijn tweede leven. Nog niet zo lang geleden bood het in Oostenrijk op honderd meter hoogte onderdak aan een grote generator, een transmissie en drie reusachtige turbinebladen van een windmolen.

Er komen meer en meer van dit soort woningen beschikbaar. Nu oudere windturbines aan het eind van hun levensduur zijn gekomen of vervangen worden door grotere exemplaren die meer energie leveren, rijst de vraag wat ermee te doen. De behuizingen zijn gemaakt van metaal in combinatie met andere materialen en kunnen daarom niet zomaar worden omgesmolten. Ze kunnen worden omgetoverd tot tiny house, bedachten de ontwerpers van studio Superuse. Haal de generator en de versnellingsbak eruit en verbouw het binnenste tot miniwoning. Zo help je met handig hergebruik ook het woningtekort te lenigen.

Het potentieel is groot. Momenteel worden wereldwijd nu jaarlijks vijfduizend windturbines afgebroken, schat opdrachtgever **Vattenfall**. Dat aantal neemt de komende jaren toe, omdat er nou eenmaal steeds meer turbines bij komen. 'Of dit een mogelijke oplossing is, onderzoeken we', zegt een woordvoerder.

Een sympathiek idee, maar intussen dreigt de tot voor kort indrukwekkende vesting die de Europese windindustrie was, zelf te worden gedecimeerd tot een tiny house. Want Europese turbinebouwers worstelen na een aantal zware postpandemische jaren nu met de onstuitbare opkomst van windmolens uit China.

Blaast China straks ook de Europese windmolenindustrie omver?

Dat land zit met zijn duurzame innovaties opnieuw een bestaande Europese industrie dwars, bleek twee weken geleden, toen de tamelijk onbekende turbine-bouwer Dongfang foto's online zette van de productie van een immense turbine voor op zee. Het gevaarte heeft een vermogen van maar liefst 26 megawatt. Ter vergelijking: de 139 hypermoderne turbines van Siemens Gamesa die Vattenfall vorig jaar in gebruik nam voor het offshorewindpark Hollandse Kust Zuid, leveren maximaal 11 megawatt. Dat is ruim de helft minder dan de Chinese versie. De grootste turbine die de Deense concurrent Vestas nu op de markt brengt, levert 15 megawatt.

'Die presentatie is natuurlijk ook bedoeld om een shock and awe-effect te creëren', zegt voorzitter Jan Vos van NedZero, dat de belangen van de Nederlandse windsector behartigt. 'Wie heeft de grootste, dat speelt nogal in deze industrie.'

Vaststaat dat de Europese windindustrie achterop raakt. De omslag van wereldleider naar subtopper heeft zich in verrassend korte tijd voltrokken, blijkt uit de ranglijst van grootste fabrikanten van windturbines. Jarenlang stond het Deense Vestas bovenaan, gevolgd door Siemens Gamesa en een aantal andere Europese fabrikanten. Maar sinds twee jaar zijn de rollen omgedraaid: de ranglijst wordt nu aangevoerd door de Chinese fabrikanten Goldwind en Envision Energy. Vestas staat op plaats drie. De toptien telt inmiddels zes Chinese firma's.

De sector wordt hier zenuwachtig van, net als Europese politici. Zij vrezen een vergelijkbaar scenario als met de Europese zonnepanelensector, die ooit leidend was en in korte tijd door goedkope Chinese zonnepanelen werd vermorzeld. Ook denken politici aan de automobieliindustrie, die jarenlang onaantastbaar was en nu door Chinese e-auto's in het nauw wordt gebracht. Europa verwijt China dat het zijn auto-industrie met oneerlijke staatssteun heeft grootgebracht en heeft deze maand heffingen goedgekeurd die de import van Chinese e-auto's veel duurder maakt.

China zint op tegenmaatregelen, waardoor nu een handelsoorlog dreigt tussen beide blokken. Heffingen voor windturbines zullen olie op het vuur gooien, hoewel Chinese bedrijven nu nog vooral voor de eigen markt bouwen. Maar hetzelfde gebeurde met elektrische auto's, die aanvankelijk ook voor de grote Chinese markt werden geproduceerd. Tot ze ineens in de Europese havens overspoelden.

De Europese windindustrie, inclusief alle toeleveranciers die ook volop in Nederland zitten, is kwetsbaar, ondanks het grote potentieel, zegt Vos. 'Ik heb het kabinet gevraagd zorgvuldig om te gaan met de sector.'

De eerste tekenen dat Chinese windturbinebedrijven de oversteek naar Europa beginnen te maken zijn er al: eerder dit jaar nam de Duitse vermogensbeheerder Luxcara het Chinese MingYang Smart Energy in de arm voor de levering van turbines voor een offshorewindpark in de Noordzee. De sector vreest nu dat Europa opnieuw een belangrijke markt verliest waar het aanvankelijk leidend was. Er wordt inmiddels volop geroepen om maatregelen om een doemscenario te voorkomen.

Dat is ook nodig om veiligheidsredenen, zeggen sommigen. Het kabinet ziet Chinese duurzame producenten als een potentieel cyberrisico en verbood eerder hoogspanningsbeheerder Tennet de aanschaf van Chinese elektriciteitskabels om windparken op zee te verbinden met land, omdat deze een te groot risico vormen voor sabotage. De angst bestaat dat China met slimme technologie Europese windparken kan uitschakelen, mocht er een conflict uitbreken. 'Daarom mag China voor dit soort strategische infrastructuur in principe alleen domme componenten leveren', zegt een woordvoerder van het ministerie van Klimaat en Groene Groei. 'Denk aan alles waar geen slimme technologie in zit, zoals de rotors.'

Het ministerie laat weten dat ontwikkelaars van windparken sinds de jongste tender een 'veiligheidsstrategie' moeten opstellen en deze moeten delen met de minister van Klimaat en Groene Groei. Daarin worden onder meer cyberrisico's belicht voor openbare veiligheid en leveringszekerheid. Om te voorkomen dat een andere staat wind- of zonneparken kan uitschakelen, moet de 'operationele aansturing' vanuit de EU gebeuren.

Uitbaters van windparken zijn positiever. Zij zien niet meteen een groot risico in de komst van Chinese turbines. Zij zeggen dat de markt vooralsnog onverzadigbaar is. Europa wil de totale capaciteit uitbreiden van 220 gigawatt nu naar 425 gigawatt in 2030, bijna een verdubbeling in vijf jaar. Zo goed als alle turbines die er nu staan, zijn

Blaast China straks ook de Europese windmolenindustrie omver?

Europees. 'Maar', zegt een woordvoerder van Eneco, 'wij denken dat er onvoldoende Europese turbines zijn om de klimaatambities waar te maken. En we zien te weinig competitie op de turbinemarkt.'

Nederlandse energiemaatschappijen die windparken op zee bouwen, zoals **Vattenfall** en ook Eneco, kijken daarom met groeiende interesse naar China. Eerder noemde de baas van Eneco Chinese turbines in de Volkskrant een potentiële game changer, omdat ze tot een kwart goedkoper zijn dan vergelijkbare Europese versies.

Over de vraag of Eneco van plan is Chinese turbines te kopen, laat de woordvoerder zich nog niet uit. Europa moet wat Eneco betreft eerst maar eens iets zeggen over de wenselijkheid van Chinese windmolens, om daarna te kijken naar wat ze te bieden hebben.

Concurrent **Vattenfall** won afgelopen voorjaar de tender voor de bouw van windparken op het Nederlandse deel van de Noordzee die Eneco liet passeren. Dit bedrijf zegt ook 'nog niks' te kunnen zeggen over een eventuele keuze voor Chinese turbines bij de ontwikkeling van het nieuwe offshorewindpark IJmuiden Ver. Het hele aanbestedingstraject is een 'enorme puzzel' en de keuze voor een fabrikant wordt volgens een woordvoerder pas ergens de komende twee jaar gemaakt. 'Maar we zeggen niet bij voorbaat nee tegen Chinese turbines.'

Ontwikkelaars van windparken gooien de deur voor Chinese turbines dus allerm minst dicht, al zeggen ze oog te hebben voor de risico's, zoals het eventuele bedreigingen voor cybersecurity vanuit China en de mogelijk hogere CO₂-uitstoot vanwege het verre transport. 'We willen als Europa niet meer afhankelijk zijn van Russisch gas, en misschien geldt ook wel dat we vervolgens niet van China afhankelijk willen worden voor onze duurzame energie', aldus de woordvoerder van **Vattenfall**. Maar welke gevolgen deze afweging eventueel heeft, kan hij nog niet zeggen. 'Daar zijn we over aan het nadenken.'

De Chinezen zijn erg goed in het bouwen van grote turbines, erkent Vos van NedZero. En ze richten hun vizier steeds meer op Europa. Tijdens de WindEnergy Hamburg, een van de grootste beurzen ter wereld, waar overheden, industrie en ontwikkelaars elkaar treffen, barstte het afgelopen september van de Chinese stands.

Vos ziet hierin 'een bewuste strategie' om de Europese markt open te breken. Een scenario, vergelijkbaar als bij de Europese zonnepanelenindustrie, die twee decennia geleden werd weggevaagd door goedkope Chinese producten, is 'heel reëel', benadrukt hij. 'Als er geen eerlijke concurrentie is, dan wordt een industrie weggespeeld.'

Brussel kijkt allerm minst ontspannen naar de Chinese opmars. De Europese Commissie doet inmiddels onderzoek naar oneigenlijke Chinese staatssteun. Ook de Duitse regering, die eerder een staatsgarantie gaf voor een miljardenlening voor het noodlijdende Siemens Gamesa, kondigde vorige week een 'actieplan' aan om de eigen windindustrie te beschermen. Dit vijfpuntenplan focust onder meer op cyberveiligheid en op de noodzaak de afhankelijkheid van belangrijke Chinese componenten te verminderen.

'We hebben een sterke windindustrie in Duitsland en Europa', verklaarde minister Robert Habeck van Economische Zaken de stap. Het risico is volgens de Duitser reëel dat de groei van windenergie in Europa straks in China wordt gemaakt, en niet hier.

Habeck weet het alvast zeker: er is geen gelijk speelveld tussen de Europese windproducenten en hun internationale concurrenten. Niet alleen China doet aan staatssteun, ook de Verenigde Staten hebben met hun Inflation Reduction Act een groene subsidie van miljarden dollars gecreëerd voor de eigen energiesector.

Berlijn (dat nu, in tegenstelling tot de kwestie rond de heffingen op Chinese e-auto's, wel stevig durft in te grijpen) vindt Mario Draghi alvast aan zijn zijde. De oud-voorzitter van de Europese Centrale Bank waarschuwde vorige maand in een rapport dat de EU de concurrentiestrijd met de VS en China aan het verliezen is. Hij pleit er onder meer voor 'om alle politieke middelen in te zetten' om het continent te beschermen tegen overzeese industrie die dankzij staats sponsoring oneerlijk concurreert.

Voor Vos van NedZero is het helder: 'In 2032 komt 75 procent van de Nederlandse elektriciteit van de Noordzee. Het is uniek dat een technologie zo dominant is. Die wil je dan wel in eigen huis hebben.'

Blaast China straks ook de Europese windmolenindustrie omver?

We zagen eerder hoe we afhankelijk werden van Russisch gas en van allerlei oliestaten met een twijfelachtige reputatie, stelt hij. 'Nu hebben we het goed voor elkaar. Laten we dat zo houden.'

26megawatt

Vermogen heeft de ruim 185 meter hoge windmolen van het Chinese Dongfang, de wieken hebben een diameter van 310 meter.

Wij denken dat er niet voldoende Europese turbines zijn om de klimaat-ambities waar te maken

Als er geen eerlijke concurrentie is, dan wordt een industrie weg-gespeeld

Bekijk de oorspronkelijke pagina: pagina 13, pagina 14, pagina 15

Graphic

De tot tiny house omgebouwde kop van een windturbine, zoals die bij de Dutch Design Week werd gepresenteerd.

Het Chinese bedrijf Dongfang presenteerde onlangs een windturbine van 26 megawatt, de grootste ter wereld. Foto Dongfang

Load-Date: October 27, 2024